Nr 4

Trafikutskottets betänkande i anledning av motioner berörande vissa frågor beträffande förordningen (1940:910) angående yrkesmässig automobiltrafik, m. m.

Motionerna

I motionen 1973:1378 av herr Sellgren m. fl. (fp, c, m) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att lagen om överlastavgift får följande tillägg: "Överlastavgift må eftergivas då särskilda omständigheter föreligga", och att Kungl. Maj:t i enlighet med motionens syfte utformar de närmare anvisningar som erfordras för tillämpningen av denna föreskrift.

I motionen 1973:1450 av herr Brundin m. fl. (m) hemställs att riksdagen måtte besluta upphäva trafiknämndernas skyldighet att bereda trafikföretag, sammanslutningar av yrkesmässig trafik och andra, vilka ärendet kan angå, tillfälle att yttra sig över ansökan om trafiktillstånd för yrkesmässig beställningstrafik för personbefordran, så att trafiknämndernas skyldighet i detta hänseende inskränkes till att de, som nu, infordrar yttrande från polismyndigheten i den ort, där fordon, som skall användas i trafiken, avses få sin stationsort; att riksdagen måtte besluta att sådant tillstånd skall meddelas den sökande, såvida inte särskilda skäl talar däremot; att riksdagen måtte besluta upphäva trafiknämndernas rätt att ålägga innehavare av sådant tillstånd att ansluta sig till förening av utövare av yrkesmässig trafik; samt att riksdagen måtte besluta upphäva länsstyrelsernas rätt att fastställa taxor för sådan trafik som här avses.

Utskottet

I motionen 1973:1450 behandlas vissa konkurrens- och prisförhållanden inom taxinäringen, vilka enligt motionärerna lett till icke önskvärda konsekvenser för konsumenterna och droskägarna. För att rätta till dessa missförhållanden föreslår motionärerna ändringar i förordningen angående yrkesmässig automobiltrafik.

Utskottet vill i anledning av dessa yrkanden erinra om att riksdagen föregående år antog vissa ändringar i nämnda förordning (prop. 1972:81, TU 1972:13, rskr 1972:232). Ändringarna trädde i kraft den 1 oktober 1972. Såvitt gäller taxitrafiken angavs ett av syftena med den nya lagstiftningen vara att ge kommunerna möjligheter att mera direkt påverka utformningen av taxitrafiken för att bl. a. åstadkomma bättre förhållanden inom taxinäringen.

Kommunförbundet har helt nyligen tillsammans med Taxiförbundet och Transportarbetareförbundet tillsatt en arbetsgrupp för att utreda taxinäringens strukturproblem. Enligt vad utskottet erfarit kommer

gruppens arbete att omfatta även problem av det slag motionärerna aktualiserat.

Under hänvisning till det anförda och då syftet med motionen härigenom i allt väsentligt synes tillgodosett torde någon särskild åtgärd från riksdagens sida ej vara påkallad i frågan. Motionen avstyrks därför.

Med anledning av motionen 1973:1378 vill utskottet erinra om att frågan om den enskildes rättstrygghet i sammanhanget ingående prövades av utskottet (TU 1972:13) vid behandlingen under fjolårets riksdag av yrkanden i motioner i samma syfte vilka utskottet avstyrkte.

Utskottet betonade därvid angelägenheten av att möjligheterna beträffande konstruktion av vägningsutrustning undersöks med största möjliga skyndsamhet. I samband härmed erinrade utskottet också bl. a. om ett uttalande av departementschefen enligt vilket värdet med en särskild avgift vid överlast ligger i att man – oberoende av frågan om straffansvar – kan neutralisera de vinster som uppkommer för fordonsägaren genom ifrågavarande överträdelser. Utskottet förutsatte emellertid att utvecklingen på området följs med största uppmärksamhet av Kungl. Maj:t samt – därest så befinns påkallat – förslag till erforderliga justeringar i avgiftssystemet föreläggs riksdagen.

Bl. a. mot bakgrund av det anförda finner utskottet ej anledning till ändrat ställningstagande varför ifrågavarande motion ej bör vinna bifall. Utskottet förutsätter emellertid alltjämt att frågan uppmärksamt följs av Kungl. Maj:t.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. avslår motionen 1973:1378,
2. avslår motionen 1973:1450.

Stockholm den 15 februari 1973

På trafikutskottets vägnar
SVEN MELLQVIST

Närvarande: herrar Mellqvist (s), Dahlgren (c), Lindahl (s), Hugosson (s), Persson i Heden (c), Rosqvist (s), Sellgren (fp), Håkansson (c), Östrand (s), Clarkson (m), Magnusson i Kristinehamn (vpk), Karlsson i Malung (s), Taube (fp), fru Thunvall (s) och herr Komstedt (m).

Reservation

beträffande överträdelser som kan ha sin grund i svårigheten att exakt beräkna *vikten och fördelningen av fordonets last m. m.* av herrar Dahlgren (c), Persson i Heden (c), Sellgren (fp), Håkansson (c), Clarkson (m), Taube (fp) och Komstedt (m), som anser att

dels det avsnitt i utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Utskottet betonade" och slutar med "Kungl. Maj:t" bort ha följande lydelse:

Som exempel på fall där svårigheter vid bedömningen av frågan om överträdelse kan uppkomma har i nu ifrågavarande motion nämnts följande:

a) *felbedömd vikt* på gods, som i avsaknad av viktuppgift måste transporteras ovägt efter volym (bl. a. skogsprodukter, schakt-, jord-, grus- och stenmaterial),

b) *ojämn viktfördelning* på fordonets axlar, beroende av godsets fördelning på fordonets lastutrymme (bl. a. vid transport av slutna godsbehållare, t. ex. containers samt vid transport av skogsprodukter i ojämna längder, maskinlastad sprängsten och schaktmassor ävensom vid successiv lastning eller lossning),

c) *felaktigt angiven vikt* av godsavsändare,

d) *anställd förares beslut* att frångå givna instruktioner angående t. ex. anvisad färdväg, ledande till att väg eller viss vägsträcka under färden överbelastas.

En hel del problem avseende svårigheterna att rätt bedöma vikt eller att kunna kontrollera uppgiven vikt skulle enligt motionärerna givetvis lösas, om vägning kunde företas vid lastning. Då emellertid som regel varken stationära eller flyttbara vågar kan ifrågakomma vid t. ex. transport av skogsprodukter, schaktmassor m. fl. godsslag, anses någon lösning ej kunna ernås förrän lastindikatorer finns på marknaden. Lastens korrekta fördelning över lastutrymmet anses vara ett svårt problem vid transport av stora kollin, t. ex. tullförseglade containers, och vid transport av maskinlastat gods, som t. ex. skogsprodukter, schaktmassor och sprängsten. Ett oavsiktligt överskridande genom fellastning eller tyngdpunktsförskjutning av endast framaxeltrycket inom ramen för det normerade axeltrycket och för fordonet gällande bruttovikt borde därför inte föranleda ansvar i form av särskild vägavgift.

Frågan om lastindikatorer eller annan vägningsutrustning utreds f. n. vid statens vägverk. Enligt vad utskottet erfarit kommer resultatet av detta arbete dock ej att föreligga innan lagen om automobilskattetillägg träder i kraft.

Trafikutskottet delar helt motionärernas uppfattning att tillämpningen av de föreslagna avgiftsbestämmelserna i hög grad är en fråga om rättvisa och rättstrygghet för den enskilde. Det måste sålunda även enligt utskottets mening från allmänna rättssäkerhetssynpunkter te sig stötande att i fall av de slag som i det föregående berörts och där det med hänsyn jämväl till omständigheterna i övrigt skulle vara uppenbart orimligt att utkräva den föreslagna avgiften en sådan ändock skulle utgå.

Utskottet finner det därför vara ofrånkomligt att bestämmelserna kompletteras med en föreskrift av innebörd att eftergift av avgiften – då omständigheter av det slag som i det föregående berörts därtill föranleder – må kunna ske. I sammanhanget må nämnas att i motsvarande norska avgiftsbestämmelser en föreskrift av liknande karaktär införts.

Den av utskottet nu förordade bestämmelsen härom bör ha följande lydelse: "Överlastavgift må eftergivas då särskilda omständigheter före-

ligga." Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att – med beaktande av det anförda – utforma de närmare anvisningar som erfordras för tillämpningen av föreskriften i fråga.

Utskottet tillstyrker därför motionen 1973:1378.

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. med bifall till motionen 1973:1378 hos Kungl. Maj:t begär att lagen om överlastavgift får följande tillägg: "Överlastavgift må eftergivas då särskilda omständigheter föreligga", och att Kungl. Maj:t utformar närmare anvisningar som erfordras för tillämpningen av denna föreskrift i enlighet med motionens syfte,

GOTAB 73 3334 S Stockholm 1973